

ΔΥΡΙΚΕΣ ΠΡΟΞΗΣ

ΚΑΘΩΣ ΒΟΓΓΟΥΝ ΤΑ ΚΥΜΑΤΑ...

Πρέπει νά μπορείς νά πονῇς ὡς στήν ἀπελπισιά καί νά μπορείς νά γελᾷς ὡς στήν τρέλα, δίχως ν' ἀπελπίξεις καί δίχως νά τρελαίνεσαι...

Κάι συντρίβεται. Κάι τσακίζεται τὸ νοιώθω, κάτω σπάζει γύρω μου, μέσα μου...

Μαθήναρδ Κέλλερμαν : «Τρελός ;»

Τὸ κόκκινο γέλιο ἀπλόθηκε μέσα μου. Εἶμαι τρελός, δὲν τ' ἀρνιέμαι. Κυνηγᾶω τοὺς ἥκιους, πάνω πεταλουδες στὸ δίκτυ, τρέχω ξοπίσω ἀπ' τὸν ἥκιο μου, κίνω τὴ σκέψη μου πεταλουδα καὶ τρέχω.

Εἶμαι τρελός. Τὸ πιστεύεις ; Κλείνω στὸ μυαλό μου μιὰ θάλασσα, βογγάνε τὰ κύματα, —εἶμαι τρελός. Τραγουδάω...

Σφυρίζει τ' ἀγέρι. Γυρίζει ὁ καιρός. Κυλάνε τὰ κύματα καὶ μοῦ βρέχουν τὰ γόνατα.

Ψαρεύω—τὸ πιστεύεις ;—ψαρεύω. Δολώνω καὶ ρήχνω στὴ θάλασσα. Καὶ βουτῶ γιὰ νά φέρω κοράλλια. Τὸ πιστεύεις ; Κοράλλια ! Κ' ὅστερα σπάζει τὸ βρόχι, σιαλάνει τ' ἀγκίστρι στὸ βρόχο. Καὶ βουτῶ κι ἀπομένω κεῖ κάτω.

Εἶμαι τρελός, δὲν τ' ἀρνιέμαι. Κλείνω στὸ μυαλό μου μιὰ θάλασσα, βογγάνε τὰ κύματα, —εἶμαι τρελός. Τραγοιδάω :

— Γλυκιὰ 'ναι γιὰ μένα ἡ ζωὴ καὶ γλυκὸ τὸ τραγοῦδι. Μὰ καὶ τὸ τραγοῦδι κατάρα γίνεται κ' ἡ ζωὴ μου γίνεται φλόγα ὀργισμένη τὸν αἵθερα νά κάψει.

Δὲν τὸ κρύβω πὼς μισῶ κι ἀγαπᾶω, κι ὅταν ἀγαπᾶω, δὲν τὸ κρύβω, πὼς μπορῶ νά μισήσω. Εἶμαι τρελός ἴσως ; — μπορεῖ νᾶμαι τρελός. Μά, πὼς εἶναι ὁ φρόνιμος ;

Ἄπ' τὰ χεῖλια μου κυλάνε οἱ κατάρες σὰ βότσαλα σ' ἀφρισμένο ἀερογιάλι. Καταριέμαι τὴ γενιὰ τὴν ἀνθρώπινη, καταριέμαι τὸν ἥλιο ποὺ φωτίζει τοὺς ἀνθρώπους...

Εἶμαι τρελός ἴσως ; — μπορεῖ νᾶμαι τρελός. Τὰ λόγια μου κυλάνε ἀπ' τὰ χεῖλια μου σὰν κόκκινα, ματωμένα τριαντάφυλλα :

Θυμάμαι τὴν πόρνη ποὺ μὲ πῆρε στὰ χέρια της, τὸν τυφλὸ ἄσκητὴ

πού μ' ἀνέβασε στοὺς βράχο, τὴν ἄρρωστη γενιά πού μ' ἀνάθρεψε, τὸν τρελὸ στρατοκόπο — τὸν ἑαυτό μου, θυμάμαι. Καὶ λέω πὼς εἴμαστε ὅλοι τρελοί, πὼς ἡ ψυχὴ μας εἶναι μιὰ πόρνη ξεδιάντροπη, — καὶ τυφλὸς ἄσκητις π' ἀνεβαίνει στοὺς βράχο, καὶ μιὰ γενιά ποθοπλάνταχτη, ἄρρωστη, καὶ ὅλοι πὼς εἴμαστε τρελοὶ στρατοκόποι...

— Κι ὅμως γλυκιά 'ναι γιὰ μένα ἡ ζωὴ καὶ γλυκὸ τὸ τραγούδι :

Θυμιαί τὴν ξανθοῦλα βιολέττα στ' ἀρμυρίκια τοῦ βράχου, — τὴ βιολέττα στοὺς ρουμάνι ν' ἀνθίζει, — μιὰ βιολέττα στὴν ψυχὴ μου κ' ἐμένα.

Κ' ὕστερα, θυμάμαι, — θᾶπρεπε νὰ συρθεῖ ἐδῶ μιὰ μεγάλη παῦλα, ἓνα κενὸ τρισαπέραντο, — θυμάμαι, καὶ κατασιέμαι τὸν ἥλιο.

Καὶ τὸ τραγούδι μου κατῴρα γίνεται κ' ἡ ζωὴ μου γίνεται φλόγα ὀργισμένη τὸν αἰθέρα νὰ κάψει.

Εἶμαι τρελός, δὲν τ' ἀρνιέμαι. Τρελὸς στὴν ἀγάπη, πρὶν τρελὸς ἀπ' τὸν ἔρωτα.

Σκύβω στὴν πηγὴ σου καὶ πίνω. Τὸ νερὸ μὲ δροσίζει. Λαχταρῶ γιὰ κροντήρι τὰ χεῖλιά σου. Μοῦ γελάς, νερομάννα, καὶ μοῦ δίνεις καὶ πίνω.

Ἄχ! δροσοῦλα οὐράνια, θεύσταλη, — ἄχ, φωτιά πού μὲ φλέγεις... Τὸ ποτήρι — συντρίμια! Πίνω ἀκόμα, διψῶ, πίνω ἀτέλειωτα. Κ' ἡ φωτιά σου μὲ φλέγει.

Θᾶπρεπε νὰ συρθεῖ ἐδῶ μιὰ μεγάλη παῦλα, ἓνα κενὸ τρισαπέραντο σὰν τὸ κενὸ πού γεμίζει τὸ μαρμαρένιο κιβούρι ἅμα λυώσει τὸ κορμὶ τοῦ ἀνθρώπου.

Καὶ θᾶπρεπε τὸ χάος αὐτὸ νὰ μιλοῦσε, χωρὶς νὰκούγεται θρόισμα, χωρὶς κανένα θόρυβο, ἔτσι σὰν ἓνα στόμα κλεισμένο, πού λείει κάποια λόγια βιαιότερα — ἴσως κλάματα, ἴσως χαρές, μπορεῖ καὶ λόγια παρὰ τὰ ἑνὶ μνησμένου.

Θᾶπρεπε—ὦ! πόσα θᾶπρεπε νᾶλεγε τὸ κενὸ αὐτό, ἡ τρισαπέραντη παῦλα πού σὰ δάχτυλο μοῦ κλείνει τὰ χεῖλιά καὶ προστάζει σ' ἓνα τρελὸ νὰ σωπαίνει.

Τὸ Π ρ έ π ε ι δὲν τ' ἀγρικῶ ἀπ' ἔξω τί δὲν ἔμαθα ὡς τώρα νὰ φοβάμαι σὲ τίποτα οὔτε νὰ δειλιάζω μπροστὰ σὲ τὸν ἀνθρώπινο κίντυνο.

Τὸ Πρῆπει τ' ἀγρικῶ στήν ψυχὴ μου. Καὶ ρωπαίνω.

Κι ἂν κάποτε ἀνοίγω τὰ χεῖλια μου ὦ! τότε θέλω τ' ἀσυνάρτητα λόγια ν' ἀκούγονται παρὰ νὰ πῶ τίς μεγάλες ἀλήθειες ποὺ κι αὐτὲς ἴσως θὰν τίς πάρουνε, ὅσοι δὲν ξαίρουνε, γιὰ λόγια τρελοῦ.

Ἔτσι, λέω, νὰ συρθεῖ κ' ἐδῶ ἡ μεγάλη πύλα, ἓνα κενὸ τρισιπέραντο, σὰν τὸ κενὸ τοῦ γεμίζει τὸ μαρμαρένιο κιβούρι ἅμα λυώσει τὸ κορμὶ τοῦ ἀνθρώπου...

Νυχτώνει.

Κρεμιθύνται τὰ μαύρα κουρέλια στὴ σκέψη μου, δὲν ἔχω στάλα μυαλό, εἰμαι τρελὸς ἀπ' τὸν πόνο.

Βρίσκω τὴν Πόρνη στὸ δρόμο μου :

— Πάρε, νά, πάρε τὴν ψυχὴ μου στὰ χέρια σου, μάλιξέ τηνε, γυναῖκα, ὅσο θιλεῖς, πέταξέ τηνε στὰ βουρκάδια τοῦ πόθου.

Μέθησα. Εἶμαι τρελὸς ἀπ' τὸ μεθῆσι. Σκέτωσα τὸν ἀσκητὴ λογισμό μου. Δὲν φέλνει πιά. Τραγουδαίει. Καὶ λέει πῶς εἶναι γλυκιά ἡ ζωὴ, γλυκὸ τὸ φιλὶ τῆς Ἑταίρας, γλυκιά κ' ἡ πυράδα τοῦ μούστου.

— Τρελε!...

Νυχτώνει.

Κ' ἔξω ἀντηχοῦτε οἱ θρηνοὶ, τὰ δάκρυα, — καὶ μὲ κλαῖς, καὶ σὲ κλαίω.

Εἶμαι τρελός, δὲν τ' ἀρνιέμαι. Τὸ κόκκινο γέλιο ἀπλώθηκε μέσα μου. Ταξίδεψα κ' ἔφτασα. ἤρθα κ' ἐφυγα πάλι. Καὶ μένω κάπου καὶ θέλω νὰ φύγω ξανά. Εἶμαι τρελός. Κυνηγῶ τοὺς ἡσκιούς, πιάνω πεταλοῦδες στὸ δίχτυ, τρέχω ξοπίσω ἀπ' τὸν ἥσιο μου, κάνω τὴ σκέψη μου παταλόδι καὶ τρέχω.

Κάτι ζητώ, κάτι μοῦ λείπει, — σὰ νᾶπρεπε κάτι νᾶρθεῖ, κάτι φωτερό σὺν ἀγνουσιατικῷ μεσημέρι, ἓνας ἥλιος ποὺ νὰ χαράζει στὰ βυρεῖά τὰ μεσάνυχτα, — ΕΣΥ μὲ κινούρια ψυχὴ, ΕΓΩ μὲ πιὸ ἥρεμὴ σκέψη. Κάτι ποὺ θὰ μοῦφερνε τὸ κορμὶ ἀπ' τὸ βυθὸ τοῦ πελάγου, τίς χρυσὲς πεταλοῦδες ἀπὸ τ' ἄνθια τοῦ κάμπου, — κάτι ποὺ θᾶτανε γιὰ μένα τὸ λιμάνι τ' ἀπάνεμο, μπορεῖ καὶ τὸ κρινένιο τὸ χέρι ποὺ θὰ μ' ἔκλεινε σιγά-σιγά σὲ μιὰν ἀγκαλιά πουπουλένια, χωρὶς νὰν τὸ νοιώσω πῶς.

Μά, ὦ, Ζωή, ποῦ νὰ βρισκεται τίχα τὸ λιμάνι τ' ἀπάνεμο, σὲ ποιὰν ἄκρια γυρίζει ὁ νοτιάς σὲ μουνάσσα ;...

Είμαι τρελός, δὲν τ' ἀρνιέμαι. Κλείνω στὸ μυλό μου μιὰ θάλασσα, βογγάνε τὰ κύματα, εἶμαι τρελός, τραγουδάω :

- Γλυκιὰ 'ναι γιὰ μένα ἡ ζωὴ !...

(1922)

ΙΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΑΜΕΝΗ ΖΩΗ

Εἶτανε ἓνα βράδι τοῦ 'Οχτώβρη.

Ἐρχέτανε στὸ ζαχαροπλαστείο νὰ ζητήσῃ τὸ θεῖο της. Εἶτανε ἓνα γνωστὸ μαγαζὶ ποὺ συχνάζανε κ' οἱ τρεῖς φίλοι κ' εἶτανε βέβαιη πὼς θὰ τὸν εὑρίσκει ἐκεῖ μέσα. Ἐξαιρε πὼς ὁ θεῖος της εἶχε συνήθειες ἀκλόνητες ποὺ δὲν τις ἀλλάζε ποτὲ καὶ πὼς ὁ θεὸς του περνοῦσε σὰ ρωλιέ, ἀνάλλαχτος καὶ μονότονος. Στὸ ἴδιο μαγαζὶ, στὴν ἴδια ὥρα, στὸ ἴδιο μέρος, στὸν ἴδιον καναπέ, στὸ ἴδιο τραπέζι.

Μπήκε μέσα στὸ ζαχαροπλαστείο αλαφριά καὶ χαρούμενη σὲ μιὰ πεταλούδα. Δὲ θὰ εἶτανε περισσότερο ἀπὸ δέκα ὀχτὼ χρονῶνε μ' ἓνα ἀψηλὸ, μεστὸ, ἄδρὸ κορμί, ποὺ δὲν εἶχε ὅμως τίποτα τὸ μπατάλι-κο. Φοροῦσε μιὰ μακρὴ, μάλλινη, πλεχτή, κόκκινη ζακέτα καὶ στὸ κεφάλι ἓνα σκουφάκι, κόκκινο κι αὐτό, πλεχτό, ποὺ ἔρρηχνε μιὰ κόκκινη ἀντιφεγγιὰ στὰ μάγουλά της.

Ζύγωσε στὸ τραπέζακι ποὺ καθόντανε οἱ δυὸ φίλοι λυγίζοντας τὸ κορμί της σὰ γάτα.

— Δὲν εἶναι ἐδῶ ὁ θεῖός μου ; ρώτησε.

— Δὲν ἦρθε ἀκόμα, μὰ τονὲ περιμένουμε. Δὲν κάθεσαι ὅσο νάρθῃ;

Δὲν ἔφερε καμιὰ δυσκολία. Τηνὲ βάλανε νὰ καθήσῃ στὸ μαλακὸ καναπέ ἀνάμεσά τους. Ἐκείνη ἔδειχνε μιὰ χαρὰ σὰ μικρὸ παιδί. Δὲ φαινότανε διόλου νὰ στενοχωριέται ποὺ ἐμελλε νὰ κἀνῃ παρέα μὲ δυὸ σχεδὸ γέρους, δυὸ μεσοκόπους ποὺ θὰ ζυγώνανε τὰ πενήντα. Κάτι νέοι ποὺ καθόντανε στὸ διπλανὸ τραπέζι, ἀρχίσανε νὰ τὴν ἐρευνοῦνε μὲ τὰ μάτια τους, μὰ αὐτὴ δὲ φαινότανε νὰ τοὺς ἔδινε προ-

